

Avdelning
Strategisk Utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21

Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463

Handläggare
Jens Plambeck
08- 686 1651
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2016-01-19, punkt 9

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Informationsärende om utredning om framtida inriktning för färdtjänst, närtrafik och anropsstyrd landsbygdstrafik

Ärendebeskrivning

Trafikförvaltningen har i uppdrag att fastställa en strategisk inriktning för färdtjänsten inför framtiden samt utreda nya trafiklösningar för närtrafik och anropsstyrd trafik inom den allmänna kollektivtrafiken. För Stockholms läns landsting som helhet finns även ett behov av att se över möjligheterna till samordning av all upphandlad trafik.

Underlag

Tjänsteutlåtande Framtida inriktning för Färdtjänsten- fas 1, Diarienummer: TN2014-0463
Framtida inriktning för färdtjänstverksamheten i Stockholms län- fas 1, Diarienummer: TN2014-0463

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Trafikförvaltningen har i uppdrag att fastställa en strategisk inriktning för färdtjänsten inför framtiden samt utreda nya trafiklösningar för närtrafik och anropsstyrd trafik inom den allmänna kollektivtrafiken. För Stockholms läns landsting som helhet finns även ett behov av att se över möjligheterna till samordning av all upphandlad trafik.

Utredningen görs för att styra kommande förstudie inför upphandlingar inom färdtjänsten. Nya avtal har nyligen tecknats eller är på gång att tecknas. Flera avtal löper ut 2018 men är möjliga att förlänga, som längst till 2020.

Avdelning
Sektion
Grupp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21
Version

Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Utredningen behövs även för att styra valet av systemstöd som ska införskaffas. Nuvarande IT-system, bland annat reseplaneringssystemet Samplan, är föråldrat och kan inte längre uppgraderas utan måste ersättas.

I mars 2015 fattade trafiknämnden beslut om att uppdra åt förvaltningschefen att återkomma till trafiknämnden med fas 2 i utredningen, enligt föreslagen inriktning. Förslag till tilläggsbeslut skulle även inarbetas.

Beslut om att skicka utredningen på extern remiss planeras föreslås trafiknämnden i april 2016. Beslut planeras sedan till oktober 2016.

Samverkan har skett med en referensgrupp med representanter från intresseorganisationer för funktionsnedsatta.

Ett antal principer har utarbetats för att styra kommande förslag på förändringar av färdtjänsten.

Bakgrund

Utredningen görs för att styra kommande förstudie inför upphandlingar inom färdtjänsten. Nya avtal har nyligen tecknats eller är på gång att tecknas. Flera avtal löper ut 2018 men är möjliga att förlänga, som längst till 2020.

Utredningen behövs även för att styra valet av systemstöd som ska införskaffas. Nuvarande IT-system, bland annat reseplaneringssystemet Samplan, är föråldrat och kan inte längre uppgraderas och måste därför ersättas.

Trafiknämnden fattade följande beslut i mars 2015.

att godkänna utredningen Framtida inriktning för färdtjänstverk-samheten-Fas 1 och att uppdra åt förvaltningschefen att återkomma till trafiknämnden med fas 2 i utredningen, enligt föreslagen inriktning.

att uppdra åt förvaltningschefen att inarbeta förslag till tilläggsbeslut från färdtjänstberedningen, enligt bilaga 4.

I landstingets budget för 2016 ingår även följande uppdrag som berör utredningsarbetet.

Inom ramen för den pågående färdtjänstutredningen initierar trafiknämnden ett arbete för att se över möjligheten att koppla samman ledsagningen i kollektivtrafiken med annan samhällsservice på ett bättre sätt. Ledsagningen ska utvecklas så att den omfattar fler stora knutpunkter.

Avdelning
Sektion
Grupp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21
Version

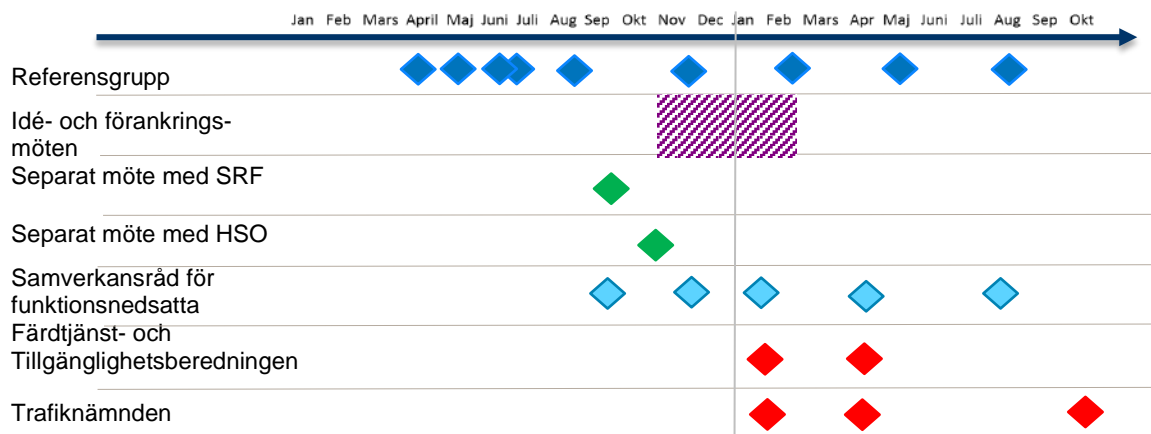
Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

I utredningsarbetet är frågan om rimliga villkor gällande pensioner och försäkringar för taxiförarna en viktig del.

Trots att resandet i färdtjänsten minskar ökar kostnaderna. Den stora kostnadsökningen sker inom konceptet rullstolstaxi. Koncept rullstolstaxi består av fem samverkande variabler (resor med specialfordon, obegränsat resande, tillstånd att åka ensam, möjligheter att kunna åka vid vilken tidpunkt man vill under hela dygnet samt kunna välja leverantör).

Tidplan

Utredningen är uppdelad i två faser. Fas 1 beslutades i trafiknämnden i mars 2015. Fas 2 av utredningen planeras tas upp i trafiknämnden i april 2016 för beslut om extern remiss. Remisstiden planeras pågå från mitten av april 2016 till mitten av augusti 2016. Ett beslutsärende planeras till oktober 2016.

Utredningens innehåll

I enlighet med trafiknämndens beslut i mars 2015 studeras i huvudsak följande frågor.

Gemensam målbild för färdtjänstverksamheten

- Arbeta med att skapa en gemensam målbild för färdtjänstverksamheten på längre sikt inom samtliga delar av trafikförvaltningen. Det ska ske inom ramen för arbetet med en revidering av Trafikförsörjningsprogrammet.

Avdelning
Sektion
Grupp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21
Version

Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Tillstånd och regelverk

- Översyn av regler för ledsagning.
- Vidareutveckling av individuella tillstånd.
- Studera möjligheten till incitament för resenären att välja färd sätt.
- Översyn av resetilldelning.

Trafikplanering, samplanering och kopplade resor

- Utveckla trafikplanering, eventuellt studera slingläggning.
- Utveckla kopplade resor.
- Ta fram nya riktlinjer för planering av färdtjänstresor.
- Studier av hur samplanering ska fungera i framtiden.

Geografiska trafikområden (kvotområden)

- Inför framtida planeringssystem och upphandlingar bör områdesgränser och avtal analyseras.

Egenavgifter

- Översyn av färdtjänstens egenavgifter (inklusive koppling till kundval).

Koncept för utvecklad och samordnad närtrafik och anropsstyrd trafik

- Integrering av särskild kollektivtrafik (*exempelvis särskoleresor, skolskjuts, färdtjänst, omsorgsresor och sjukresor*)
- Integrering av allmän och särskild kollektivtrafik

Utredningsläget

Utredningsarbetet består av följande delar.

- Faktainsamling: Slutfas
- Inhämtning av synpunkter från organisationer för funktionsnedsatta: Klart
- Omvärldsanalys: Slutfas
- Processkartläggning: Klart
- Framtagande av förslag på förändringar: Påbörjat

Samverkan med intresseorganisationer

En referensgrupp har bildats, med representanter från intresseorganisationerna för funktionsnedsatta och pensionärer. Referensgruppen har t.o.m. november 2015 haft sex möten och fler planeras. En utgångspunkt för arbetet har varit att inhämta synpunkter från färdtjänstresenärerna. En sammanställning har gjorts över inkomna synpunkter. Där framgår även om synpunkterna hanteras i aktuell utredning eller på annat sätt.

Avdelning
Sektion
Grupp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21
Version

Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Utgångspunkter och inriktning

Utredningen har utgått ifrån de lagar och riktlinjer som gäller för färdtjänsten. Andra viktiga utgångspunkter har varit målen i Stockholms läns landstings regionala trafikförsörjningsprogram och handikappolitiska program samt mål och inriktning i Stockholms läns landstings budget. Trafikförvaltningens övergripande strategier inklusive affärsmodell samt samlade erfarenheter av dagens verksamhet har även varit viktiga utgångspunkter. En grundfråga för verksamheten är även hur färdtjänsten ska utformas för att dess resenärer ska få resmöjligheter som är likvärdiga med andra invånare i länet. Färdtjänsten är inte bara en ersättning för kollektivtrafik, utan även en resmöjlighet för de som har svårt att röra sig på egen hand.

Ett antal principer har utarbetats för att styra kommande förslag på förändringar av färdtjänsten.

1. Färdtjänsten ska vara ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken för de som sällan eller aldrig kan resa med den allmänna kollektivtrafiken.
2. Färdtjänsten ska erbjuda service med god kvalitet. En viktig utgångspunkt är därför färdtjänstresenärernas behov.
Kontinuerlig kontakt med intresseorganisationer bör vara grunden för utformning och vidareutveckling av färdtjänsten.

God kvalitet är en förutsättning för att all kollektivtrafik ska kunna utvecklas. Inom kollektivtrafiken innebär begreppet kvalitet i huvudsak termer som enkelhet, trygghet, tillgänglighet, pålitlighet och ett fungerande hela-resanperspektiv.

3. Färdtjänsten ska utföras kostnadseffektivt.
Planeringssystem och uppföljning ses över med fokus på kostnader och kvalitet.
4. Ansökningsprocessen ska präglas av enkelhet, transparens, tydliga bedömningsgrunder samt hög kunskap om olika funktionsnedsättningar och dess behov.
Ansökningsprocessen upplevs idag av färdtjänstresenärerna som omständlig och med bristande informationsutbyte mellan läkare, kommunala handläggare, myndighetsutövare inom trafikförvaltningen och de sökande. Tänkbara åtgärder är tydligare och enklare ansökningsblanketter, gemensamt datastöd och ökad transparens.

Avdelning
Sektion
Grupp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21
Version

Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

5. Färdtjänsten ska förenkla vardagens resor för personer med funktionsnedsättning.

Lagen anger att "väsentliga" resor (arbete, skola, förskola och dagverksamhet) endast får begränsas om det finns synnerliga skäl.

Trafiknämnden har i riktlinjer, utöver vad färdtjänstlagen reglerar, beslutat om andra speciella villkor t.ex. antal resor, avgifter m.m.

Följande resenärsgupper får idag obegränsad tilldelning resor efter behov:

- Personer under 25 år
- Personer med tillstånd att resa i specialfordon (koncept rullstolstaxi)
- Personer med tillstånd att resa i liggande transporter.
- Personer med tillstånd att undantas från samplanerat resande.

Övriga grupper får en grundtilldelning på 72 resor per år. Därutöver kan fler resor tilldelas automatiskt upp till 126 extra resor, det vill säga totalt 198 resor. För särskilda behov kan ansökan om fler resor göras.

Resandet inom färdtjänsten idag varierar för olika färdtjänstkunder från 0-2500 resor per år.

Tillståndet för färdtjänst ger även rätt till fritt antal kostnadsfria resor med kollektivtrafiken i Stockholm. Färdtjänstresenärer gör idag fler resor i den allmänna kollektivtrafiken än i färdtjänsten.

6. Beställning och planering av resor med färdtjänsten ska präglas av enkelhet och tydlighet på ett för kunden, leverantören och trafikförvaltningen effektivt sätt.

- a) Samtliga resebokningar sker på ett enkelt och tydligt sätt via personliga och digitala kanaler.
- b) Bokning och planering av färdtjänstresor samordnas för att kunna planera de mest effektiva färdtjänstresorna samt erbjuda kunderna information om fordonens exakta position.
- c) Vid bokning i digitala kanaler erbjuds reseinformation även om övrig SL-trafik som resealternativ för varje bokad resa.
- d) Beställningscentralen bör ha god kunskap i språk och god lokalkännedom

7. Färdtjänsten bör erbjuda möjlighet för resenärerna att välja leverantör.
Olika former av kundval studeras.

8. Kundens kostnader för en färdtjänstresa bestäms vid bokning av resan och utgår från närmaste körväg från start till måladress.

Avdelning
Sektion
Grupp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-21
Version

Ärende/Dok. id.
TN 2014-0463
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Ekonomiska konsekvenser

Aktuellt ärende har i detta skede inga konsekvenser. Ekonomiska konsekvenser av förslag på förändringar kommer att tas med i kommande beslutsärende.

Sociala konsekvenser

Aktuellt ärende har i detta skede inga konsekvenser. Utredningen utgår från de mål och krav som återfinns i trafikförsörjningsprogrammet samt i strategier och riktlinjer.

Konsekvenser för miljön

Aktuellt ärende har i detta skede inga konsekvenser. Utredningen utgår från de mål och krav som återfinns i trafikförsörjningsprogrammet samt i strategier och riktlinjer.

Riskbedömning

En heltäckande riskanalys kommer att göras i det fortsatta arbetet.

Ragna Forslund
Tf. Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling